

UN ESTIU **ALS ESCENARIS**

Crítica **Torroella**

Imma Merino

Una llegenda sobtada

El pianista islandès, divendres a Torroella ■ ROGER LLEIXÀ / FESTIVAL DE TORROELLA

Víkingur Ólafsson

Auditori Espai Ter (Torroella de Montgrí), 18 d'agost

Completades i publicades el 1741 com la quarta part dels seus "exercicis per a teclat", essent un llarg temps prou ignorades, recuperades i vindicades per compositors i musicòlegs a partir de la segona meitat del segle XIX, però pràcticament no interpretades en concerts fins ben avançat el segle XX, les *Variacions Goldberg*, de Bach, s'envolten de llegenda i de mítica: des del supòsit que van ser compostes per entretenir les nits d'insomni del comte Hermann Carl von Keyserling, qui les hauria encarregades perquè les hi interpretés el clavicembalista Johann Gottlieb Goldberg; tenint present la incògnita sobre l'autoria (anònima o del mateix Bach) de l'ària (transcrita al segon *Quatern de Clave* d'Anna Magdalena Bach) de la qual parteixen les 30 variacions; passant pel primer registre fonogràfic, el 1933, a càrrec de la polonesa Wanda Landowska, pionera en la recuperació del clavicèmbal; i, sens dubte, considerant la cèlebre gra-

vació que, el 1955, va fer-ne, amb un èxit tan espantant que va popularitzar-les, Glenn Gould, el qual, l'any 1981, va tornar a enregistrar-les amb una durada de tretze minuts superior a la primera, de trenta-vuit minuts. El gruix del temps.

Dit això, el pianista islandès Víkingur Ólafsson va fer una interpretació de les *Variacions Goldberg* a Torroella que va semblar que es convertia immediatament en una llegenda del festival en la cloenda de la seva 43a edició. De fet, Ólafsson, de 38 anys, va en camí de convertir-se en llegenda. L'avalua comercialment la Deutsche Grammophon (per a la qual ha gravat peces del contemporani Phillip Glass, de Mozart i músics coetanis, de Rameau i Debussy posats en relació, de Bach mateix) sense desestimar el seu talent i audàcia interpretatives, la forta personalitat que imprimeix a les actuacions, la seva potència i alhora la seva delicadesa, una llibertat sustentada en una anàlisi rigorosa de les obres. Fa temps que interpreta les *Variacions Goldberg*, però fins fa poc no les ha enregistrades i, abans que

el CD no surti a la venda a la tardor, fa una gira a la manera de presentació de la seva versió: 80 minuts (formant part de la seva mítica, tals variacions es comprimeixen o es dilaten pel *tempo* i, a més de com es fan les ornamentacions, sobretot per executar o no les repeticions marcades a la partitura) d'una intensitat que, va experimentar-se a Torroella, manté els oients en una atenció tensa que exhauereix, feliçment, després de tanta, tanta música.

El pianista islandès va entrar a l'escenari amb aires del "professor guillat" de Jerry Lewis. Es va asseure davant del piano i va crear el silenci amb una concentració extrema que no va defallir. Les *Variacions Goldberg* van ser concebudes com una obra didàctica que, amb el temps, s'han convertit en una invitació a l'exhibició interpretativa que no tot hom aconsegueix: la complexitat, les subtilitats de l'obra, són un parany. Ólafsson sembla superar-lo perquè, més que per a una exhibició virtuosa a la qual no renuncia, fa sentir-les com una música que travessa el temps fins arribar-nos vivament.